

MINISTERSTWO FUNDUSZY I POLITYKI REGIONALNEJ
DEPARTAMENT STRATEGII

**Podsumowanie konsultacji publicznych projektu programu
ESPON 2030**

24 września 2021 r.

Spis treści

1. Program ESPON 2030 – podstawowe informacje.....	2
2. Opracowanie projektu programu.....	2
2.1. Wspólna Grupa Robocza	2
2.2. Konsultacje europejskie	3
3. Konsultacje publiczne w Polsce.....	3
3.1. Organizacja konsultacji publicznych.....	3
3.2. Zgłoszone uwagi i stanowisko MFiPR	3

1. Program ESPON 2030 – podstawowe informacje

Program Współpracy ESPON 2030 (Europejska Sieć Obserwacyjna Rozwoju Terytorialnego i Spójności Terytorialnej) jest programem badawczym, mającym na celu dostarczanie wyników badań w zakresie trendów w rozwoju terytorialnym i społeczno-gospodarczym regionów, miast i innego typu obszarów w Europie. Program poprzez dostarczanie porównywalnych danych, analiz i scenariuszy rozwoju wspiera politykę spójności UE oraz dostarcza rekomendacji dla tworzenia polityk publicznych.

Program będzie realizowany w perspektywie finansowej 2021-2027 w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Stanowić będzie kontynuację współpracy państw członkowskich UE oraz państw partnerskich, która trwa nieprzerwanie od 2002 r., kiedy to powstał pierwszy program ESPON.

Program tworzony jest we współpracy z Komisją Europejską i obejmuje swoim zakresem terytorium wszystkich państw członkowskich UE oraz czterech państw partnerskich: Islandii, Liechtensteinu, Norwegii i Szwajcarii.

ESPON jest również osadzony w polityce spójności i przyczynia się do realizacji jej głównych celów i zwiększenia jej skuteczności, wspierając jednocześnie realizację Agendy Terytorialnej UE 2030, ze szczególnym uwzględnieniem spójności terytorialnej.

ESPON 2030 będzie wspierać realizację celu Interreg pt. "Lepsze zarządzanie współpracą". Program nadal będzie kierowany przede wszystkim do decydentów publicznych i osób odpowiedzialnych za kształtowanie polityki.

Program w latach 2021-2027 będzie współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w kwocie 48 mln euro, a 12 mln euro współfinansowania krajowego będzie pochodziło ze składek wszystkich państw członkowskich. Całkowity budżet programu na lata 2021-2027 wyniesie 60 mln euro.

2. Opracowanie projektu programu

Przygotowanie Programu ESPON 2030 rozpoczęło się w 2018 r. i było oparte na procesie współpracy prowadzonym przez Instytucję Zarządzającą ESPON z udziałem:

- Wspólnej Grupy Roboczej składającej się z przedstawicieli wszystkich państw członkowskich i partnerskich, a także Komisji Europejskiej i EGTC ESPON - Pojedynczego Beneficjenta Programu ESPON 2020;
- Grup docelowych i szerszej opinii publicznej poprzez konsultacje społeczne dotyczące strategicznego ukierunkowania programu.

2.1. Wspólna Grupa Robocza

Państwa uczestniczące w programie ESPON utworzyły Wspólną Grupę Roboczą (Joint Working Group – JWG) w celu przygotowania wniosku do Komisji Europejskiej na nadchodzącą perspektywę finansową 2021-2027. JWG spotykała się co kwartał, począwszy od września 2018 r. W skład polskiej delegacji w JWG wchodzi przedstawiciele Departamentu Strategii Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (MFIPR).

JWG miała na celu stworzenie otwartego i przejrzystego dialogu między uczestniczącymi państwami członkowskimi i partnerskimi na każdym etapie dyskusji, aby wypracować porozumienie i stworzyć program ESPON 2030.

2.2. Konsultacje europejskie

Od czerwca do sierpnia 2020 r. przeprowadzono konsultacje społeczne online, których celem było zebranie opinii na temat tego, na czym powinien skupić się nowy program ESPON 2030, w szczególności:

- pojawiających się przyszłych wyzwaniach terytorialnych;
- konkretnych potrzebach w zakresie badań terytorialnych;
- konkretnym wsparciu w zakresie rozwoju wiedzy, które ESPON powinien zapewnić w przyszłości.

Docelowymi respondentami byli decydenci i praktycy ze wszystkich szczebli administracji, badacze, pracownicy akademicy, studenci i obywatele, przy czym szczególne zainteresowanie okazywali ci, którzy uważają, że "terytorium ma znaczenie" oraz że podejście terytorialne prowadzi do lepszego zrozumienia przyszłych wyzwań.

Wynik był bardzo zadowalający zarówno pod względem ilości, jak i jakości dostarczonych danych. Otrzymano 603 odpowiedzi ze wszystkich państw członkowskich i partnerskich, przy czym z każdego państwa pochodziło kilku respondentów. Dodatkowo 8 respondentów pochodziło z Serbii, Kosowa, Turcji, Andory, instytucji UE i Brazylii. 56% respondentów stanowiły osoby odpowiedzialne za kształtowanie polityki, a 44 % naukowcy.

3. Konsultacje publiczne w Polsce

Obowiązek przeprowadzenia konsultacji publicznych programu współpracy wynika z Regulaminu Pracy Rady Ministrów oraz Zarządzenia Dyrektora Generalnego MFiPR w sprawie trybu prowadzenia prac legislacyjnych

3.1. Organizacja konsultacji publicznych

Konsultacje publiczne projektu programu ESPON 2030 w Polsce prowadzone były online w terminie 25 sierpnia – 10 września 2021 roku. Za ich organizację odpowiadało MFiPR.

Informacja na temat możliwości zgłaszania uwag do projektu programu ESPON 2030 w języku polskim została opublikowana 27 sierpnia 2021 roku na stronie www.ewt.gov.pl, rozesłana mailem oraz pismami.

Konsultacje publiczne były prowadzone za pomocą kwestionariusza online dostępnego na stronie www.ewt.gov.pl, w sekcji poświęconej programom Interreg na lata 2021-2027. Na powyższej stronie zostało udostępnione robocze tłumaczenie na język polski projektu programu ESPON 2030 wraz z załącznikami, dokumentem referencyjnym dot. Mechanizmu Odpowiedzialności oraz wskaźnikami do programu.

3.2. Zgłoszone uwagi i stanowisko MFiPR

Institucja	Rozdział i strona dokumentu	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko MFiPR
------------	-----------------------------	-------------	--------------------	------------------

<p>Ministerstwo Sprawiedliwości</p>	<p>1.2 str. 11, 12, 13, 16</p>	<ul style="list-style-type: none"> • str. 11 – drugi punkt pt. „Sprawiedliwe warunki...” powinien mieć brzmienie tożsame z punktem na stronie 12, tj. „Sprawiedliwe warunki życia dla wszystkich ludzi we wszystkich miejscach” • str. 12, trzeci akapit – proponuję zmianę początku zdania „Terytorium Europy staje się coraz bardziej nierówne”, gdyż można odnieść wrażenie, że zdanie to odnosi się do kształtu Europy, zamiast do zagadnienia pojawiających się nowych nierówności społecznych dzięki temu zachowana zostanie spójność przekazywanych informacji oraz kierunków zachodzących na naszym kontynencie zmian • str. 16, pkt 4 – być może warto zastanowić się nad dodaniem opisanych tu przykładów tzw. „nowych obszarów geograficznych” • str. 13, drugi akapit, pierwszy punkt – „Zwiększonego narażenia miejsc w wyniku globalizacji” – zapis ten nie jest do końca czytelny i precyzyjny może to rodzić pewne problemy ze zrozumieniem kwestii dotyczących sprawiedliwych warunków życia pomogłoby to zapewne w lepszym opisanu i zrozumieniu omawianego w tej części zagadnienia. 	<p>Uwagi o charakterze redakcyjnym</p>	<p>Odrzucona</p> <p>Uwagi redakcyjne odnoszą się do polskiej wersji dokumentu, który został przetłumaczony w celu przeprowadzenia konsultacji i jest dokumentem roboczym. Obowiązującą wersją jest angielska, w stosunku do której uwagi są niezasadne.</p>
-------------------------------------	--	---	--	---

<p>Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu</p>	<p>1. Strategia Programu Współpracy: główne wyzwania rozwojowe i rozwiązania polityczne str .6</p>	<p>W kontekście zdiagnozowanych w Programie głównych wspólnych wyzwań jakie stoją przed Unią Europejską obecnie i w najbliższych latach w zakresie: zmian klimatycznych, dysproporcji społecznych, transformacji gospodarczych i technologicznych oraz wielopoziomowego zarządzania, a także szczególnego znaczenia podejścia terytorialnego i funkcjonalnego w pracach badawczych i prezentowaniu wewnątrzunijnych dysproporcji rozwojowych, wnioskuje się o uwzględnienie w ujęciu terytorialnym Regionów Górniczych UE przechodzących głęboką transformację społeczno-gospodarczą.</p>	<p>W kontekście polityki spójności, Europejskiego Zielonego Ładu, Sprawiedliwej Transformacji i Odbudowy oraz Agendy Terytorialnej 2030, uwzględnienie w wymiarze terytorialnym obszarów UE, których rozwój w znacznym stopniu opiera się na przemyśle energetyczno-wydobywczym, szczególnie narażonych na skutki przemian gospodarczych, społecznych i środowiskowych w kierunku zielonej gospodarki neutralnej klimatycznie, wydaje się bardzo istotne i zasadne. Jednocześnie uwzględnienie powyższego ujęcia funkcjonalno-terytorialnego wpisuje się w deklarowaną misję ESPON polegającą na wzmacnianiu „procesu wychodzenia z kryzysu i odporności terytoriów UE poprzez ekologiczne przejście do gospodarek neutralnych dla klimatu, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwych warunków życia dla wszystkich ludzi we wszystkich miejscach.”</p>	<p>Odrzucona</p> <p>Uwaga niezasadna, ponieważ propozycja odnosi się do uszczegółowienia tematycznych planów działania, które celowo dedykowane są kwestiom horyzontalnym, tak by nie zamykać możliwości podejmowania różnorodnych kwestii w ramach danego obszaru. Ujęcie terytorialne regionów górniczych jak najbardziej wpisuje się w sferę zainteresowania i planów badawczych ESPON2030 i może być podejmowane w zaproponowanych TAPs.</p>
<p>Ministerstwo Klimatu i Środowiska</p>	<p>części 2. PRIORYTETY str. 22</p>	<p>Propozycja uzupełnienia programu EPSON 2030 o dwa dodatkowe priorytety PKT. 2.1.2. Powiązane rodzaje działań i ich oczekiwany wkład w realizację tych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, w strategii makroregionalne i strategii dotyczące obszarów morskich</p> <p>Priorytet 1: Neutralizacja materiałów niebezpiecznych w regionie Bałtyku i Morza Północnego pod kątem budowy morskich farm wiatrowych</p> <p>Priorytet 2: Metody nawaniania biogazu nieoczyszczonego do parametrów biometanu</p>	<p>Uzasadnienie 1: rolę programu ESPON jest wsparcie dla rozwiązań analitycznych dotyczących zidentyfikowanych wyzwań terytorialnych i ich wyników oraz na zalecaniu skoordynowanych podejść politycznych w celu rozwiązania tych problemów. Z uwagi na skalę projektów w postaci morskich farm wiatrowych planowanych na Bałtyku i Morzu Północnym w najbliższych latach konieczne będzie dokonanie analizy dna morskiego tych akwenów pod kątem występowania materiałów niebezpiecznych dla człowieka, fauny i flory oraz samych inwestycji. Prace analityczne w tym zakresie</p>	<p>Odrzucona</p> <p>Propozycja dodania nowych priorytetów jest nieadekwatna do treści dokumentu, który odnosi się do ogólnych celów realizacji programu w nowej perspektywie finansowej i wskazuje horyzontalne kierunki przyszłych działań (które de facto swoim zakresem obejmują</p>

			<p>powinny nie tylko zmierzać do oszacowania ryzyka wynikającego z istnienia materiałów niebezpiecznych w tych akwenach morskich, lecz również wypracowania rozwiązań służących neutralizacji tego ryzyka.</p> <p>Uzasadnienie 2: związki chemiczne zawarte w biogazie uniemożliwiają zastosowanie tradycyjnej metody jego nawaniania. To z kolei uniemożliwia transport biogazu, co dotyczy tak sieci lokalnych, jak również transportu biogazu na niewielkie odległości poza siecią. Prace badawcze w tym zakresie powinny zmierzać do wypracowania rozwiązań umożliwiających nawadnianie biogazu na skalę przemysłową. Pozwoli to na szerszą dystrybucję biogazu, przyczyniając się do obniżania emisji CO₂.</p> <p>W ramach podejmowanych prac badawczych konieczne jest również opracowanie rozwiązań zmierzających do niwelowania przykrych zapachów generowanych przez biogazownie. Rozwiązania te przyczynią się do zwiększenia społecznej akceptacji dla biogazowni. Obecnie, kwestie odorotwórcze mają wpływ na brak akceptacji lokalnych społeczności na budowę biogazowni w najbliższej okolicy.</p> <p>Działania edukacyjno – informacyjne w ramach priorytetu, adresowane do jednostek samorządu terytorialnego, powinny być podejmowane w celu ujednoczenia zasad kwalifikowania produktów biogazowni (pofermentu), a także służyć promocji budowie biogazowni z uwagi na duże opory społeczne.</p>	<p>zaproponowane w uwadze obszary). Propozycje realizacji konkretnych projektów będą zgłaszane na późniejszym etapie prac.</p>
--	--	--	---	--